עין משפמ

מו א מיי פכ"ג מהלי

סנהדרין הלכה ט סמג לאוין רו טוש"ע ח"מ סי" ח

לחוין רו טוש"ע ח"מ ס" ח סעיף ב: מו ב מיי פ"י מהלי מחנות

עניים הלכה א סמג עשין

קסב טור י"ד סי' רמז:

תורה אור השלם

ו שמעו נא זאת בית ישקב וקציני בית ישקאל המתעבים משפט ואת כל הישקה משפה בנה ציון בדמים

וירושלם בעולה: ראשיה

בְּשׁתֵּד יִשְׁפּטוּ וְכַהְנֶיהְ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהְ בְּכֶּסֶף יִקְסמוּ וְעַל יְיָ יִשְּׁעֵנוּ לֵאמר הַלוֹא יְיָ בְּקרְבֵּנוּ לֹא תְבוֹא

יְלֵּלִינוּ רְעָה: מיכה ג ט-יא עָלֵינוּ רְעָה: מיכה ג ט-יא 2 לְכַן בְּגַלְלָכֶם צִיוֹן שְׁדָה תַּחָרִשׁ וִירוּשְׁלֵם עִיין תְּהָיָה וְהַר הַבִּיִת לְבָמוֹת יָער:

יְנַוּ נִיבָּיִּוֹנְיְבְּנַחוֹנְיָצֵּוּ מיכה גיב זְיִדִי עְלַיִּךְּ זְאָשִׁיבָה יָדִי עְלַיִּךְ

וְאַצְרף בּבְּר סינְיֵךְ וְאָסִירְה בְּל בְּדִילְיְהִ: ישעיהו א כה 4 ציון בְּמִשְׁפְּט תִּפְּדָה וְשְׁבָיהָ בַּצְּדְקָה: ישעיהו א כז ישעיהו א כז

הסיר יי משפטיך פנה 5

איבר מֶלֶךְ יִשְׁרְאַל יִיִּ בְּקְרְבַּךְ לֹא תִירְאָי רְע עוֹד: צפניה ג טו 6 שָׁבר יִיִּ מַשָּׁה רְשָׁעִים

6 שָׁבוּ ... שַׁבֶּט מִשְׁלִים: ישעיהו יד ה ישעיהו יד ה

ישעיהו יד ה קי בפּיכֶם נְגֹאֲלוּ בַּדָּם וְעֶּצְבְּעוֹתֵיכֶם בֶּעְוֹן שְׁפְתוֹתֵיכֶם דִּבְּרוּ שֶׁקֶר

8 בּרְכֹת אָבִיךּ גָּבְרוּ עַל בּרְכֹת הוֹרֵי עַד תָּאֲוַת גִּבְעת עוֹלְם תִּהְיֵין לְרִאשׁ

יוֹסֵף וּלְקָּדְלָד נְזִיר אֶחָיו:

9 וישא משאת מאת פניו

10 ויחר אף יי במשה וית בון הלא אַהְרֹן אָחִיף הַלָּוִי יָדְעָתִּי כִּי דָבֵּר יְדַבֵּר הוא וְגָם הְנֵּח הוא יצֵא

וישתו וישברו עמו:

לִקְרָאתֶרְּ וְרְאֲךְּ בּלבּו: שנ

בראשית מט כו

בראשית מג לד

שמות דיד

לשונכם עולה תהגה:

ל) [יכמות סג. ע"ש ב"ב ח. יו) [יבנתע טוב. ע ט ב ב ת. ע"ש], ב) [יומא ט:], ג) סנהדרין לח., ד) [ל"ל ישראל וכ"א ברמצ"ם ובטור וע"ע מ"ש על הגליון סנהדרין ות"ע מ"ש על הגליון קטרהרין לכז, ה") [גיר" הערוך ערך גו ז' גאוי דפאטי פ"י סריסי ושוטרי השרים וצערך יהיר גרם גזירפטי פ"י רשעים), 1) [מוספ" סוף פרק ג דכלאים, ז') ברכות לוה, ה) בס"ח: יבטלו המינין גלחים, ט) בס"א: המינין. י). בס"א: שוטרי מלכות. כ) כ"ג

> לעזי רש"י הומלו"ן. כשות.

מוסף רש"י

בבוד טייג, ועתוכנו שכן (פנהדרין צח.). בדיליך. הדרילי עס המובדלים לראשי עס מישראל (שם). אהגרשי. ממישראל (שם). אהגרשי. שראל, במס' שכח (לעיל עס.) פלובתא איכא לומ"ד עס.) פלובתא איכא לומ"ד עס.) פלובתא איכא לומ"ד אמגושי חרשי ואיכא מ"ד גדופי עכו״ס (פנהדרין שם). גדיפטרי. שופטים שם). גדיפטרי. שופטים עכו״ס החובטין את ישראל במיס החופטן חמי שתחב במלי מגנושי דמתיב ואצרוף מגנושי דמתיב ואצרוף בבור סגיך. רנים וגדולים בבור סגיך. כנים וגדולים מוחם, כמלורף ואחלוף מוח אמיירה כל בדילין, מבניים מיילות מוחים, הבדילים מיילות המדילים מיילות המדילים מיילות המקום. סגיך, כמו רב, המקום. המיר דמתרנמינן סגי (שום). הסיר לתתגמקן קבי (שם). הסיר ה' משפטיך. כמו צופטיך, פנה אויביך. גזיפטרי (שם). כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל. דכיון דאינה כמותו בחו"ל. דכיון דאינה מן התורה הלך אחר המיחל

רבינו חננאל

וזה שהשיב רב מנשיא לבני בי בשכר, על הכילה ועל הכשות בכרם ועל המת

הלכה ברורה. בטעמים שלא יהא בה מחלוקת: ג' עבירות. בשחד ישפוטו במחיר יורו ונביאיה בכסף יקסמו: ג' פורעניות. שדה תחרש עיין תהיה ולבמות יער: ויועליך ככחתלה. ואחר כך יקרא לך עיר הלדק לשרות בה שכינה: אי בעלי יהירי. ישראל מתייהרים

בבלורית ובמלבושי יהירות כפרשים

הללו: בעלי אמגושי. יבטלו מסיתים

ומדיחים ח המשניאים אותנו: סגיד.

הם גסי הרוח שמגדלין עלמן לשון

ישגה מאד (איוב ח) ואח"כ ואסירה

כל בדיליך אלו אותם ש המבדילים

שונאי ישראל מן הקב״ה בשקריהם

ובפחזותם: בטלי דייני. רשעים

מישראל שמטין דין: בטלי. מעל ישראל:

גוירפטי. נוגשי שוטרי עובדי כוכביסי :

שנעשו מקל לחוניהם. לשמשיהן

נותנין יד והויין להן לחוזק לומר

לא אהיה שליח ואומין את פלוני לב"ד

אם לא תרבה שכר ואחר פסק דין

לא ארדנו ליכנס למשכנו: שבט

מושלים. מקל אגרופין של מושלים

היינו דיינים רשעים שת"ח

שבמשפחותם להם למקל ולאגרוף שעל

ידיהם היו מעמידין אותן ומחפין

עליהם ועושין סניגרון לדבריהם:

לדייני בור. שבהבטחת חותן ת"ח

מעמידין דייני בור לדון את כל הבא

והרבה דינין שאין נמלכים בהן ומטין

אותן: לפילם נגואלו בדם אלו

הדיינין. שכפיהן פשוטין לקבל שוחד

ומטין את הדין ונוטלין ממון מן

הבעלים שלא כדין ונותנו לשכנגדו

והרי הוא כנוטל נשמתו: סופרי

הדיינין. שכותבין שטרות של רמיה:

עורכי הדיינין. מלמדין את בעלי

דינין לטעון: עמו. מכלל דעד השתח

לא: וכה לחשן המשפט. שכנגד הלב

שהיה גדול ממנו וקודם למשה נגלית

שכינה על אהרן כדכתיב (שמואל א ב)

הנגלה נגליתי אל בית אביך ונאמרה

לו נבואה של מלרים הכתובה

(ביחזקאל כ) עד וימרו בי ואעפ"כ לא

נתקנה בו בוחת: בני בשכר. שם

מקום: כילה מהו. לנטותה בשבת:

כשופא. הומלו"ן שגדל על ההגא מהו

בכרמא ירק הוא וכלאים בכרם או

אילן הוא ואינו כלאים בכרם: ולישלח

להו. לד היתר בה: כדרמי בר יחוקאל.

כרך עליה חוט או משיחה: ומשני

לפי שחינן בני חורה. ומקילי טפי:

עירבובא. כלאים: וקי"ל. בברכות

בפרק כילד גבי ערלה וה"ה לכלאים

שאף היא מצוה התלויה בארך ואינה

נוהגת מן התורה אלא בארץ:

יהיב פרוטה למינוק נכרי. קסבר

בחוץ לארץ שרי ומיהו כל כמה

הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד: תניא רבי יוםי בן אלישע אומר אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל שנאמר ישמעו נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית ישראל המתעבים משפט ואת כל הישרה יעקשו בונה ציון בדמים וירושלים בעולה ראשיה בשוחד ישפוטו וכהניה במחיר יורו ונביאיה בכסף יקסומו ועל ה' ישענו וגו' ירשעים הן אלא שתלו במחונם במי שאמר סרשעים הן והיה העולם לפיכך מביא הקב"ה עליהן ג' פורעניות כנגד ג' עבירות שבידם שנאמר בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים בגללכם ביון עיין תהיה והר הבית לבמות יער יואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים מישראל שנאמר ואשיבה ידי עליך ואצרוף כבור סגיך. ואסירה כל בדיליך ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה וגו' יאמר עולא יאין סירושלים נפרה אלא בצדקה שנאמר יציון במשפט תפדה ושביה בצדקה אמר רב פפא אי בטלי יהירי בטלי אמגושי אי במלי דייני במלי סגזירפמי אי במלי יהירי במלי אמגושי דכתיב ואצרוף כבור סגיך אי בטלי דייני בטלי גזירפטי דכתיב זהסיר ה' משפטיך פנה אויבך אמר רבי מלאי משום ר"א בר' שמעון מ"ד ישבר ה' מטה רשעים שבם מושלים שבר ה' ממה רשעים אלו הדיינין שנעשו מקל לחזניהם שבם מושלים אלו ת"ח שבמשפחות הדיינין מר זומרא אמר אלו תלמידי חכמים שמלמדים הלכות ציבור לדייני בור אמר ר"א בן מלאי משום ר"ל מאי דכתיב יכי כפיכם נגואלו בדם ואצבעותיכם בעון שפתותיכם דברן שקר לשונכם עולה תהגה כי כפיכם נגואלו בדם אלו הדיינין ואצבעותיכם בעון אלו סופרי הדיינין שפתותיכם דברו שקר אלו עורכי הדיינין לשונכם עולה תהגה אלו בעלי דינין ואמר רבי מלאי משום ר' יצחק מגדלאה מיום שפירש יוסף מאחיו לא מעם מעם יין דכתיב יוסי בר' חנינא אמר אף הן לא מעמו מעם יין דכתיב יוישתו וישכרו עמו מכלל דער האידנא לא (הוה שיכרות) ואידך שיכרות הוא דלא הוה שתיה

דאפשר משני שלא ילמדו להקל: מיהא הוה ואמר רבי מלאי בשכר ייוראך 631 ושמח בלבו זכה לחשן המשפט על לבו: שלחו ליה בני בשכר ללוי כילה מהו כשותא בכרמא מהו מת בי"ם מהו אדאזיל נח נפשיה דלוי אמר שמואל לרב מנשיא אי חכימת שלח להו שלח להו כילה חזרנו על כל צידי

כילה ולא מצינו לה צד היתר ולישלח להו כדרמי בר יחזקאל לפי שאינן בני תורה כשותא בכרמא עירבובא ולישלח להו כדר"ם דתניא ייכישות ר' מרפון אומר אין כלאים בכרם וחכמים אומרים כלאים בכרם וקי"ל "כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל לפי שאינן בני תורה מכריז רב האי מאן

דבעי למיזרע כשותא בכרמא ליזרע רב עמרם חסידא מנגיד עילויה רב משרשיא יהיב ליה פרומה לתינוק נכרי וזרע ליה וליתן ליה לתינוק שראל אתי למיסרך וליתן ליה לגדול נכרי אתי לאיחלופי בישראל מת שלח להו מת לא יתעסקו ביה לא יהודאין ולא ארמאין לא ביום מוב ראשון ולא ביום מוב שני איני והאמר רבי יהודה בר שילת אמר רבי אסי עובדא הוה בבי כנישתא דמעון ביום מוב הסמוך לשבת

ולישלח להו בר"ם. הא לא פריך לישלח להו כר׳ יאשיה דאמר

אינו חייב עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד דשמח הם לח שחלו כשותח בכרמח מהו חלח היכח שעשה כדין איסור כלאים ג' מינים כאחד ועוד שמא לא ס"ל כר' יאשיה ואע"ג

(דף לט.) א"ל לא להריתו י [לא] הי" כר' יאשיה ואמר נמי בברכות פרק מי שמתו (דף כב.) נהוג עלמא כתלת סבי כר' אילעי בראשית הגו כרבי יאשיה בכלאים כר' יהודה בן בתירא בדברי תורה מיהו י"ל שלא היו סבורין כן א דהא קאמר נמי נהוג כרבי יהודה בדברי תורה" ואפ״ה פליגי עליה אמוראי טובא בשמעתא דהתם וקאמר נמי כרבי אילעי בראשית הגו דאמר אינו נוהג אלא בארץ ואפ״ה אמרינו בחוליו בשילהי הזרוע (דף קלב.) אמר רב חסדא האי טבחא דלא מפריש מתנתא ליהוי בשמתא דה' אלהי ישראל ואמר נמי דרבא קנים אטמא ואפילו רב נחמן גופיה דאמר נהוג עלמא כתלת סבי אמר התם דהנים גלימא וא"ת נהי דלא ס"ל כר' יאשיה מ"מ לישלח להו כרבי יאשיה דכל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל וי"ל דלא שייך למימר הכי אלא במין של איסור דהמתירו חושבו מין היתר בארץ הלכה כמותו בחו"ל אבל בדבר שאינו תלוי אלא בזריעה חטה ושעורה וחרצן במפולת יד בהא לא אמר

הלכה כמותו בחו"ל. מ"ר: רב עמרם חסידא מנגיד עלה רב משרשיא יהיב ליה פרומה לנברי בו'. קשיא לי אמאי הא אמרינן . לעיל דהלכה כר"ט דמיקל בחו"ל וצריך לומר דבמקומם לא היו בני תורה: וליתן ליה לתינוק ישראל. אומר רבי שקבלה הוא בידינו

שזה המקשה רב אחא בר יעקב והיינו הא דאמר בעירובין בשילהי בכל מערבין (דף מ: ושם) גבי ברכת זמן על הכום ביוה"כ דמפרש התם דלח אפשר דהיכי ליעביד כו׳ ליתביה לתינוק לית הלכתא כרב אחא בר יעקב דילמא אתי למיסרך ולא מלינו במקום אחר דאית ליה לרב אחא האי סברת וי"מ דהות ההות דפ' בתרת דנדה (דף סו:) דאתקין גיממא דתמניא משום גנבי ולא חיישינן לסרך בחה במקום לורך ולא נהירא דמאי שנא דנקיט טפי רב אחא בר יעקב מכל שאר אמוראי דהתם ועל ההיא דהתם אומר ר"ת שמותר ליתן לתינוק לשתות כוס של ברכה כי מיקלע מילה ביוה"כ ולא חיישינן דילמא אתי למיסרך כיון שאין זה מנהג [בקבוע] ולא דמי לכום דיוה"כ דאי הוו יהבי ליה אתי למיסרך אף כשיהיה גדול כיון שעושין מנהג לשתות בכל שנה ושנה ביוה"כ:

א. שבימי האמוראים אלא במגו כותייהו. תוס' הרא"ש. ב. דלא מקבלי טומייר דבתר הכי נהוגו כותייהו. מקבלי טומאה. תוס׳ הרל״ם. ג. רב אחא בר יעקב דליטבלו. תוס׳

מוסף תוספות